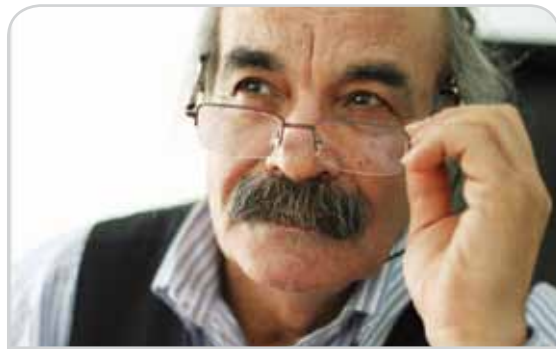

برنده ما ایم

این را گفته بودیم که

هرگز یک ایرانی را تهدید نکنید

خسرو امیرحسینی

تمایلی به انجام تبادلات مالی با بانک‌های ایرانی از خود نشان دهند. بر همین اساس شرکت‌هایی مثل شرکت چینی تولیدکننده کامپیوتر لنوو و شرکت خودروساز رنوی فرانسه برای ادامه همکاری با ایران به معاوضه کالا با نفت و دیگر انواع داد و ستد متکی هستند. در این شرایط، اغلب رسانه‌های ایرانی این شرکت‌ها را برای چشم‌انداز بلندمدت اقتصاد کشور مضر معرفی می‌کنند.

اندریاس شوایتزر مدیر اجرایی شرکت مشاور ایرانی - سوئیسی به نام ارژن کاپیتال می‌گوید: برای روبرویی با «شرایط خاص» در فضای بازرگانی ایران، تعداد بسیاری نیرو برای تیم حقوقی شرکت استخدام کرده ایم. وی در ادامه تصریح می‌کند: باید به ایران مثل یک اقتصاد چینی یا روسی نگاه کنید که به طور عمده در مالکیت دولت است. باید تصمیم بگیرید که این وضع را می‌پذیرید یا نه. این مدیر اجرایی برای موفقیت در ایران توصیه می‌کند: سرمایه خود را به صورت محلی افزایش دهید و از زیربنا و متخصصان موجود در محل بهره ببرید. حالت بهینه آن است که فقط مدیریت و تخصص‌های ارشد را از خارج وارد کنید.

همچنان که در اقتصادهای در حال گذار دیگر نیز مشاهده کرده‌ایم، در ایران نیز استخدام کارمند یکی از مشکلات پیش روی شرکت‌های خارجی است. کارمندان و کارگران ایرانی، پس از سال‌ها دوری از روندهای بین‌المللی، فاقد مهارت‌های لازم برای انتصاب به مقام‌های مدیریت ارشد و مدیریت میانی‌اند. شوایتزر در این خصوص می‌گوید: اگر ۲۰ سال پیش در روسیه برای یک شغل باید با ۱۶ نفر مصاحبه می‌کردید، باید این رقم را برای ایران دوبرابر کنید. وی اضافه می‌کند: ایران همچنان یک اقتصاد مدیریت‌شده باقی خواهد ماند و سرمایه‌گذاران نباید از آمادگی کشور برای اداره موج هجوم خارجی‌ان به میان مردم و محصولات غافل باشند. حتی اگر اشتیاق و فشار زیادی هم وجود داشته باشد، علاقه‌تر آن است که این روند طی یکی، دو سال انجام شود؛ وگرنه مثل سونامی خواهد بود که ضررش بیش از نفع آن است.

درس‌های چین در جذب سرمایه‌گذاری خارجی موفقیت اصلاحات اقتصادی و سیاست درهای باز چین در سال ۱۹۷۹ موقعیت اقتصادی این کشور را بهتر کرد و موجب رشد اقتصادی شد.

سرمایه‌گذاران خارجی که در ایران به دنبال فرصت هستند، بهتر است درس‌هایی را که پس از باز شدن درهای اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱ از این کشور و همچنین از چین آموخته‌اند، از ابتدا مرور کنند که شامل این موارد است:

- ۱- تیم حقوقی‌ات را تقویت کن ۲- اعتماد را یک کالا بدان ۳- مراقب دشمن باش است.

کوان هریس استاد مطالعات خاورمیانه دانشگاه پنسیلوانیا می‌گوید: از زمان دولت اکبرهاشمی رفسنجانی، رئیس‌جمهور عملگرای جمهوری اسلامی، دولت‌های ایران کوشیده‌اند بخش‌هایی از اقتصاد را که قسمت عمده آن در مالکیت دولت است، به «بخش خصوصی واقعی» بفروشند اما پس از گذار از گستره‌ای از استراتژی‌های ایدئولوژیکی و انتقال حجم کلانی از سرمایه، بیش از ۸۰ درصد آن نصیب نهادهای عمومی شده است. بر همین اساس سرمایه‌گذاران خارجی به جای وارد شدن به فرصت‌های اقتصادی خوب- همان‌گونه که دولت روحانی تلاش می‌کند چنین باوری در آنها ایجاد کند- با حدود ۱۲۰ نهاد شبه-خصوصی مواجه خواهند شد که براساس برآوردهای یکی از مقامات سابق وزارت صنعت، معادل نیمی از تولید ناخالص داخلی ایران (دارایی) را در اختیار دارند. ماروین زوناس از دانشکده علوم بازرگانی دانشگاه شیکاگو می‌گوید: بازیگران شبه‌دولتی بسیار قدرتمند هستند و بازوهای خود را بر شانه اقتصاد ایران گسترده‌اند. به هر حال، شرکت‌های خارجی مهم باید با بسیاری از آنها که به دنبال کارایی بیشتر هستند، رابطه برقرار کنند.

با این همه، ایران پذیرای ده‌ها شرکت خارجی است که با پیچیدگی‌های فضای بازرگانی محلی ایران دست و پنجه نرم کرده‌اند. در پی شرکت‌های صنعتی و مهندسی ترکیه‌ای و چینی که دولت‌هایشان هیچ‌گاه نظام تحریم‌ها را به طور کامل رعایت نکردند، شرکت سامسونگ کره جنوبی و چند خودروساز اروپایی با به دست آوردن فرصتی که آمریکا، پس از مذاکرات اتمی در سال ۲۰۱۳ ایجاد کرد و شامل بخش‌های خاصی از بازرگانی می‌شود، فعالیتشان را در ایران از نو آغاز کرده‌اند. بنابراین تا زمانی که تحریم‌ها علیه نظام مالی ایران پابرجا باشد، بعید است اکثر بانک‌های بین‌المللی

انقصاد این توافق قدم آخر نیست، بلکه گام نخست است برای رسیدن به نقطه مطلوب. راه درازی در پیش روست. بر مردان و زنان جهادگر جنگ تحمیلی که استوار و پربلاست در دوران سازندگی ظاهر شدند؛ آنان که امروز نیز از تحریم و خشم و فریاد دژخیمان تا بن دندان مسلح نمی‌لرزند و به واسطه خلاقیت و تدبیر می‌روند تا با سرلوحه قرار دادن شعار راستین همدلی و همزبانی در مسیر موفقیت بتازند، ضروری است با شناخت کافی از ظرفیت‌های کشور از جنوب تا شمال و از شرق تا غرب برای اعتلای ایرانی آباد و آزاد بکوشند. یادمان نرود ملت ما هیچ‌گاه از اربابان زر و زور و زرادخانه نترسید و بر همگان اثبات کرد که ایستادگی بر سر آرمان‌ها کلید استقلال است و الفبای رسیدن به کمال. آنجا که ابرقدرت وزیر پاشکسته اعزاز می‌کند به اجلاس برای افزایش ضریب اطمینان از حصول انقصاد قرارداد، جایگاه ایران تعریف پیدا می‌کند. بچه مسلمان‌های ما شب به مناجات‌اند و روز پشت میز دیپلماسی و دعای یک ملت بدرقه راهشان است. این مردان مرد با سینه‌ای ستبر راه راستین بر می‌گزینند و به لطف خدا برنده ما ایم.

اما برای نیل به نقطه مطلوب، مسدودنشینان داخلی باید با وسواس و دقت زیاد مواظب باشند آنچه به زحمت و تلاش حاصل شده درست مدیریت شود. بی شک مرور و شناخت درست انواع دکتربین‌های مدیریتی برای فرادهای پساتحریم با توجه به دیدگاه کلان رهبری در کنار راهکارهای موثر اقتصاد مقاومتی بهترین راه برای دستیابی به سربلندی میهن عزیز است. با نزدیک شدن ضرب‌الاجل دستیابی به توافق نهایی ایران و ۶ قدرت جهانی، بسیاری از خبرگزاری‌ها به پیش‌بینی تحولات پیش رو پرداخته‌اند. روزنامه گاردین گامی به جلو برداشته و با فرض به نتیجه رسیدن مذاکرات و در پی آن لغو تحریم‌ها، شرایط سرمایه‌گذاری در ایران را بررسی و سرمایه‌گذاران را به درس گرفتن از کشورهایمانند روسیه و چین تشویق کرده است. در همین زمینه گاردین به ارزیابی فضای اقتصاد ایران پرداخته و در تحلیلی اعلام کرده است: دولت حسن روحانی به توافق نهایی اتمی و پایان دادن به تحریم‌ها امید دارد و در جهت جلب حمایت غربی‌ها می‌کوشد.

درس‌های روسیه

پس از فروپاشی شوروی، اصلاحاتی در جهت همگرایی روسیه در سیستم اقتصاد جهانی و دریافت کمک مالی خارجی برای انجام اصلاحات اقتصاد بازار اعمال شد. در دوره کوتاهی، کشورهای عضو «سازمان همکاری اقتصادی و توسعه» سرمایه‌گذاری‌های خود را در روسیه ۹ برابر کردند. در حالی که شرکت‌های غربی از فرصت‌های مختلف سرمایه‌گذاری در روسیه استفاده کردند، درصد قابل توجهی از سرمایه‌گذاری‌ها در این دوره بر پروژه‌های مشترک در حوزه نفت و گاز روسیه متمرکز بود که از سوی شرکت‌هایی همچون «پی. پی.» و «اکسون موبیل» صورت می‌گرفت. در این دوره، در میان کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه، آمریکا بیشترین سرمایه‌گذاری را در روسیه داشت. در واقع سرمایه‌گذاری آمریکا از سال ۱۹۹۲ تا ۱۹۹۵ از ۱۹ میلیون دلار به ۵۲۵ میلیون دلار رسید و روند این سرمایه‌گذاری‌ها به گونه‌ای پیش رفت که در سال ۱۹۹۵، بیش از ۵۰ درصد از کل سرمایه‌گذاری‌های مستقیم کشورهای سازمان همکاری اقتصادی و توسعه در روسیه متعلق به آمریکا بود. سرمایه‌گذاری خارجی در روسیه در وهله اول به شکل خرید اوراق بهادار و اوراق قرضه دولتی انجام می‌شد. خریداران خارجی در اکثریت موارد نتوانستند در مرحله اول خصوصی‌سازی شرکت کنند و در برخی زمینه‌ها مانند بانکداری و انرژی همچنان موانع موجود باعث می‌شود سهم خارجی‌ان در این زمینه‌ها بسیار ناچیز باشد. در سال ۱۹۹۶ بیش از یک‌چهارم سرمایه‌گذاری‌های مستقیم روانه صنایع تولید خوراکی شد، یک‌چهارم دیگر در زمینه مالی، مغازداری و ارسال کالا سرمایه‌گذاری شد. در سال ۲۰۰۷، مقصد سرمایه‌گذاران خارجی معطوف به خدمات شد. خدمات شامل ساخت‌وساز، عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، ارتباطات و حمل‌ونقل بوده است.

مشترک انجام دهند. در ادامه قوانینی در زمینه مدیریت نیروی انسانی، مالیات، ثبت قانونی شرکت و نرخ ارز به چارچوب قوانین اضافه شد. این قوانین ابتدا در تعداد کمی از استان‌های این کشور اجرا می‌شد اما با مشاهده بهبود اقتصادی، دولت آنها را در جهت افزایش سرمایه‌گذاری خارجی در استان‌های بیشتری اجرا کرد. ۲- مرحله توسعه مداوم: در سال ۱۹۸۶ این کشور، قانونگذاری در زمینه بنگاه‌هایی که منحصراً با سرمایه خارجی اداره می‌شوند و همچنین تشویق‌هایی را که برای سرمایه‌گذاری خارجی صورت می‌گرفت، در دستور کار خود قرار داد. این سیاستگذاری‌ها و لغو محدودیت‌های مالکیت سرمایه‌گذار خارجی باعث ایجاد انگیزه‌های جدید و زدودن بی‌اعتمادی از سرمایه‌گذاران خارجی شد. با فراهم شدن شرایط جدید، سرمایه‌گذاری در چین به شدت افزایش یافت؛ به گونه‌ای که در سال‌های بین ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۱ کل سرمایه‌گذاری خارجی هر سال به طور متوسط ۶/۶ میلیارد دلار بود. ۳- دوره افزایش رشد: از سال ۱۹۹۲ به بعد چین با هجوم سرمایه‌گذاران خارجی به این کشور روبه‌رو بود. کشور چین در اواخر دهه ۹۰ درهای بازار خود را برای بیشتر خارجی‌ها گشود و موانع موجود بر سر راه سرمایه‌گذاران خارجی را کاهش داد تا به سازمان تجارت جهانی بپیوندد. صنایع جذاب در سال ۱۹۹۷ بخش‌های ساخت، اکتشاف و استخراج معدن سهم عمده‌ای در جذب سرمایه‌گذاران خارجی داشته است (تقریباً ۶۴ درصد کل سرمایه‌گذاری خارجی). بخش مهم دیگر در سال ۱۹۹۷ برای سرمایه‌گذاری خارجی، بانک، بیمه و مستغلات بود. در سال ۲۰۰۲، این بخش‌ها نیز برای سرمایه‌گذاران خارجی بیشترین جذابیت را داشته است. نکته جالب توجه این است که در این سال خارجی‌ها در بخش خدمات اجتماعی سرمایه‌گذاری بیشتری کرده‌اند.

در نتیجه تولید ناخالص داخلی چین را به ۱۴۰۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۳ رساند. اصلاح سیاست سرمایه‌گذاری خارجی نقش مهمی در جریان سرمایه خارجی داشته است. در دهه ۵۰ میلادی، دولت مرکزی همه امور اقتصادی کشور را برای توسعه اقتصادی به دست گرفت. دولت در مورد فعالیت‌های خرد و کلان تصمیم می‌گرفت و خرید، بازار کالاها، عرضه و تخصیص مواد را به انحصار خود درمی‌آورد. دولت مرکزی سرمایه، مواد خام و کارگر را برای همه بنگاه‌ها فراهم می‌کرد. در آن زمان قانونی برای سرمایه‌گذاری خارجی در چین تدوین نشده بود و چنین سیستمی به توسعه کم اقتصادی، کارایی پایین تولید، فساد دولت و وضعیت معیشتی بد مردم منجر شد. اما در دهه ۷۰ دولت مرکزی چین به وضعیت معیشتی مردم توجه نشان داد و این موضوع را درک کرد که با انباشت سرمایه خارجی به عنوان منبع سرمایه می‌تواند شرایط اقتصادی را بهبود بخشد. اهداف اولیه سرمایه‌گذاری خارجی در دهه ۷۰ این موارد بود:

- ۱- ارتقای فناوری و تجهیزات تا با ساختارهای موجود به روز شوند و موجبات بهبود کارایی اقتصاد را فراهم آورند.
  - ۲- استفاده از سرمایه خارجی برای بهبود توسعه اقتصاد چین.
  - ۳- دستیابی به بازارهای خارجی و افزایش صادرات.
  - ۴- کسب مهارت‌های مدیریتی در سطوح پیشرفته از طریق شرکت‌های خارجی.
- مراحل توسعه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در چین
- ۱- فاز اولیه: در فاز اول بسیاری از قوانین برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی تدوین شد. چهار منطقه ویژه در چین تاسیس شد تا این مقررات را برای سرمایه‌گذاران خارجی اعمال کنند. چارچوب مقررات این کشور به سرمایه‌گذاران خارجی این فرصت را می‌داد تا با شرکای چینی سرمایه‌گذاری